

USK_01 Úvod do uměnovědných studií

Nataša Štěpánková / učo 380265

Slovníkové heslo: Estetická norma jako pojem a aplikace Estetické normy

Pojem estetická norma je společenská norma, která určuje naše estetické hodnocení skutečnosti a umění. Estetická norma je silou, která reguluje estetický postoj člověka. Není závaznou normou, estetickou normu lze libovolně, ale záměrně porušovat – zvláště v oblasti umění. Estetické normy nalezneme nejen v oblasti vysokého umění, ale i v bydlení, oblékání, etikety, zdvořilosti a jinde.

Za porušení estetické normy nikomu nehrozí postih, jako za porušení norem právních a technických. Takový jedinec se vystavuje pouze společenské izolaci a posměchu. Společenská výjimka tolerance překročení estetických norem se naopak připouští v uměleckých dílech. Umělec hledající nový výraz se často uchyluje k narušení estetických norem, a tím se zároveň podílí na vzniku norem nových.

Kdybychom si měli vybrat pouze jednu oblast a v ní aplikovat estetickou normu, zřejmě by bylo těžké se rozhodnout pouze pro jednu jedinou. Estetickou normu totiž nacházíme v mnoha oblastech, i když si to možná neuvědomujeme. Ať už je to oblast výtvarného umění, architektury, oblast umění hudby, literatury, bydlení, tance nebo například oblast módy. Móda je také považována svým způsobem za umění.

Vždyť i Jan Werich a Jiří Voskovec zpívají ve své písni „*je to pravda odvěká, šaty dělaj člověka*“. V jejich případě se jistě nejednalo o to, mít šaty podle poslední módy, jako spíše o to, mít šaty sice prosté, ale čisté a upravené. Prostě, řídit se nějakou normou, která říká, kdy a jak se oblékat.

To Coco Chanel, se dívala na módu zcela jinými očima. Pokud nebyla móda do té doby považována za umění, tak od dob Coco, ji určitě za umění považovat musíme.

Coco Chanel, vlastním jménem Gabrielle Bonheur Chanel, se narodila roku 1883 ve Francii. V jejích dvanácti letech zemřela matka a otec ji dal ještě se čtyřmi sourozenci do sirotčince. Coco Chanel začínala jako zpěvačka v kabaretu, kde jí dali přezdívku Coco. Již tehdy se od ostatních lišila jak stylem oblékání, tak i chováním a pohledem na svět. Živila se také jako kloboučnice. Svou svobodomyšlnou povahou a smyslem pro detail a láskou k módě, dokázala ve své době, ovlivnit nejednu ženu, co se týče oblékání, tedy módy. V době, ve které žila, bylo zvykem, že ženy nosily dlouhé sukně a šaty, halenky a košile, zapnuté až ke krku. Byla to v podstatě estetická norma, která udávala tón.

Když si Coco asi v roce 1910 upravila pánský klobouk, přešla pánský oblek a poté si jej oblékla a vyšla mezi místní smetánku s cigaretou v puse, byl to pro ně jistě šok. Nebylo dovoleno, aby žena nosila kalhoty a už vůbec ne pánský oblek. Žena musela vypadat žensky ne jako muž. I za cenu, že ženy musely trpět v šatech, obrovských kloboucích, korzetech, které je svazovaly tak, že někdy i omdlávaly. Byla to ale určitá norma, kterou se musely řídit i za tuto cenu.

Coco byla také první, která odhalila v šatech ženská kolena. Porušovala tím estetickou normu, něco co bylo v té době stanoveno a čím se všechny ženy řídily. Když byly v módě obrovské klobouky, které připomínaly obloženou mísu, Coco si vyšla v malém slamáku, když se ženy upínaly do korzetů, vyměnila ho za jednoduché pouzdrové malé, černé šaty. V době, kdy všechny ženy nosily vlasy vyčesané do drdolu, si ostříhala vlasy nakrátko. Byla jistě středem pozornosti, někteří ji odsuzovali, ale našli se jistě i tací, kteří ji tajně obdivovali, ať už to byly ženy nebo muži. Na začátku ji možná každý považoval za blázna a rebelku, ale po čase, nenásilnou formou, dokázala přesvědčit ostatní ženy, že i ve společenských šatech, se mohou cítit pohodlně a svobodně.

V roce 1912 si otevřela svůj první butik v Paříži. Navrhovala a sama i nosila elegantní a přesto pohodlné oblečení. Oblékala nejen bohaté, ale i ty méně movité. Její modely měly hodně pánských a sportovních prvků, ale stále zůstávaly dokonale ženské.

Coco Chanel dala své jméno také legendárnímu parfému Chanel No. 5. Jak sama říkala: „*Ženy, které nenosí parfém, nemají budoucnost*“. Vůni jí namíchal na přání její mileneček - parfumér v roce 1921. Dodnes je nejprodávanější vůní na světě.

Estetická norma je silou, která reguluje estetický postoj člověka. Je to v podstatě určitá motivace pro odvážné. Pro ty, kteří se nechtějí spokojit s předpisy, které dodržují všichni. Chtějí si stanovit svoje vlastní, nechtějí splynout s davem. Nedokáží se smířit s tím, že by

byly stejní jako všichni ostatní. Mají potřebu vynikat a tím porušovat určité normy. Často se stává jednání takového člověka, přínosem pro nás pro všechny.

Díky kostnatým pravidlům v oblékání, které se rozhodla Coco Chanel porušit, se můžeme dodnes těšit z její módy, stylu a vůně. Tím vším dokázala mnoha ženám otevřít oči a možná že díky ní, nenosí dodnes ženy upnuté korzety, těžké nepohodlné šaty a obří klobouky. Snad díky ní, se může i žena cítit v oblečení pohodlně a zároveň žensky.

Dnes má móda spoustu stylů, Elegantní, Sportovní, Hip-Hop, Metal-styl, Emo-styl atd. V dnešní době je móda hodně uvolněná a často až nevhodná. I dnes by se měl asi člověk řídit tím, že je daná nějaká estetická norma, kterou bychom se měli za určitých podmínek řídit. Že si různé akce vyžadují různý styl oblečení. Že do divadla nepůjdeme v riflích, že si na sportovní den nevezmeme lodičky a že na procházku v přírodě, nepůjdeme v sandálech. Každý styl má svou estetickou normu, kterou můžeme do určité míry porušovat, kterou se ale musíme řídit, pro zachování daného stylu.

Dnes dávají lidé přednost hlavně pohodlí před nějakým stylem. V poslední době kralují v ulicích baťůžkáři v trekovém stylu. Bohužel tento styl je pro ně stylem jediným a odmítají jakoukoliv estetickou normu. Už nedokáží rozeznat, kdy je vhodné tento styl nosit a kdy ne.

Na jedné straně, je to nefér vůči lidem jako byla Coco Chanel, kteří bojovali za různorodost a variabilitu v oblékání, ale na straně druhé.....

Použitá literatura:

PTÁČKOVÁ Brigita., STIBRAL Karel. Estetika – estetická funkce, norma, hodnota, Olomouc: Rubico, 2002. ISBN 80-85839-79-2

OTTOVA všeobecná encyklopedie, Praha: Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-900-9

FONTAINE Anne. Film – Coco Chanel, 2009.

URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Coco_Chanel

<http://www.financnici.cz/coco-chanel#cv>

https://www.google.cz/?gws_rd=ssl#q=coco+chanel